

דבר חיים

מדוע באמת אדם מישראל מסוגל להכניס את עצמו למקום סכנה? הרי זה היפך ההיגיון הבריא. התשובה לכך פשוטה בתכלית.

הרי שמירה זהירות מסכנה היא מצוה דאורייתא, אשר על כן, מפתה היצר הרע את האדם לבל יקיימנה!

לפעמים מצטרפים סיבות נוספות הגורמות לאדם חוסר זהירות מסכנה. ביניהם ניתן למנות את הרצון שלא להיקרא "פחדן". אבל לפי האמת זו אינה פחדנות אלא זהירות.

סיבה נוספת הגורמת לאדם לא להיזהר, היא מדת הגאווה שאינה מתירה לאדם להגביל את עצמו.

וכמו שמצאנו אצל החכם באדם, שלמה המלך ע"ה שנצטווה על ידי אביו להוריד שיבת שמעי בן גירא בדם שאולה, ומצא עצה להגבילו שלא יצא מירושלים. ואכן שמעי לא עמד בהגבלה זו הנוגדת את גאוות האדם. הוא יצא, וזו היתה עילה להרגו.

אם אדם יעשה חשבון נפש עם עצמו, יבין וידע כי עדיפה מוגבלות בחיים מאשר המוות (הג"ר יואל שוורץ שליט"א בספרו "עוברי דרכים").

*

"וצדקה תציל ממוות" אומר שלמה המלך ע"ה במשלי. זכות מצוות הצדקה ושפע סגולתה מעורר רחמי שמים לגונן על האדם התורם ועוטף אותו במעטפת שמירה מכל צרה וצוקה.

אכן, מלבד הצלת התורם, פעמים שהצדקה מצילה גם את המקבל, בחינה נוספת של "צדקה תציל ממוות": הצלת חיים של המקבל.

התורם להצלת חיים, לא לאחר מעשה, אלא בטרם. התורם למוסד הפועל להעלות את המודעות לסכנת הדרכים ולקדם את הבטיחות בדרכים, הרי הוא בתרומתו "מציל ממוות", אם לא כפשוטו של כתוב "צדקה תציל ממוות" אך ודאי כמשמעו: הצלת הזולת ממוות.

הארגון מודה בזאת בלב נרגש למשפחת מוסקוביץ היקרה - ארה"ב, על תרומתם הנכבדה להצלת חיים בטרם.

זכות הצלת נפשות מישראל תעמוד לכם להינצל מכל רע, ואך טוב וחסד ישפע עליכם ממרומים - מידה כנגד מידה.

בברכה
אלקר צלוח מורסקי

מרן הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א (ה' ישלח לו רפו"ש במהרה) למנהלי ארגון "חיים בדרכים":

**"אסור!
הנסיעה
צריכה
להיות
בזהירות!"**

י"ט שבט תשע"ד

שאלנו את מרן שליט"א: מה יש להשיב לנהג ששתה יין, וטוען:

"לא חשוב, אני יכול לנהוג. אני שולט בעצמי", והוא נוהג כך ומסכן חיים.

הגיב מרן שליט"א באירוניה ואמר:

מי קובע את זה? הוא בעצמו?!....

אמרנו: אותו אדם אומר שהוא שולט בעצמו ו"שומר פתאים השם".

על זה הגיב מרן שליט"א (בלעג) ואמר:

יש מיליון אנשים שחושבים שהם יכולים הכל....

שאלנו:

האם על פי הלכה מותר לנסוע אחרי ששותים יין?

האם זה כמו דיין שאסור לדון לאחר ששתה יין?

פסק הרב להלכה ואמר:

אסור! הנסיעה צריכה להיות בזהירות!

הוא מויסער? ואולי אתה רודף?!

"מויסער", "שייגעץ", "הסתלק מעירנו", אלו מקצת מן הביטויים שהיו מלויים את מיודענו השוטר ר' אליהו גולד ז"ל. נהגים פורעי חוק החונים על מדרכות, חוסמים מעברי חצייה, נוסעים כשהרמזור אדום ועוד עבירות, היו מקבלים מידי דו"ח ומתחייבים בקנס, פעמים גבוה, פעמים נמוך, הכל לפי חומרת העבירה. לצנינים היה בעיניהם והיו רגילים לרדוף אותו בכל מיני רדיפות.

"בצר לי" - מספר ר' אליהו - "עליתי לביתו של מרן הגר"ש ואזר שליט"א, סביבו ישבו תלמידי, תלמידי חכמים מופלגים. הוא שאל למבוקשי וכתשובה החלתי לתנות בפניו את הטענות והרדיפות כלפי. הגאון לא נתן לי להמשיך בדברי. הוא נעמד וזעק מנהמת ליבו: "אתה מויסער??? - הוא רודף!!! מי שנוסע שלא כחוק, מי שרודף אותך על מעשיך בהצלת נפשות - הוא רודף! תפקידך בהצלת הציבור הנרדפים ממנו מצווה גדולה היא, אשריך!"

(מפי אחד הדיינים החשובים שליט"א מבי"ד בירושלים עיה"ק, נתיבות חיים)

יש לך עובדה על גדולי ישראל? פנה אלינו עוד היום והיה שותף להצלת נפשות

טקסורה

אגרות חיים

תגובות ומכתבי קוראים

לארצון הנכבד "חיים בדרכים" שלום, תודה על כל מה שאתם פועלים לקידום ההירות בדרכים בציבור הקדוש. אני מקפץ לנצל את ההמה המאובדת בעלונכם על מנת להתריע על מפלע ביטחוני. זו תקופה ארוכה שאני מחיין בך שאופנועים ואופניים חשמליים נוסעים במדרכות ובשבילים המיועדים להלכי רגל. התופעה החמורה הזו מסכנת את הלכי הרגל, במיוחד את ציבור המבוגרים וצדו יותר מכך את הילדים. אם כי לזמן רב הבלתי, אך לאחרונה גמנו ציני נוכחתי בך לצערי. ילד צעיר במעבר (המחבר בין הכביש של אולמי וושץ לבין שכונת ישמח משה בגני ברק), אופנוע צעיר שם במהירות ופלע בו. הילד נפלע ברגלו ונזקק לטיפול רפואי מיוחד. כל מי שמחין בתופעה מבישה זו, מזנה עליו לדעתי להוכיח את העושה כן שצובר על מזות ונשמרתם ומסכן את הציבור! אודה לפרסום מכתבי זה בעלונכם הנכבד.

בתקוה לטיפול, אברהם ד. פ. בני ברק

כבוד הארצון החשוב "חיים בדרכים", שלום רב! שמחני מאוד לשמוע על מעשיכם הנפלאים וצל ההוצאה לאור של "מדריך זה" תורני לנשפחה" שכל כולו על אדני הקדושה והטהרה. על זה נאמר "צדוליס מעשי חייא". נשמח מאוד לקבל מדריך זה ללא מתוכו את התלמידות את הדרכ הנכונה והבטוחה והצהירה שיש לנהוג בדרכים, ולהקנות להם את מזות. ונשמרתם לנשפחתיכם" בדרכ הקדושה והטהרה.

ישר כוחכם על כל פועלכם, בברכה, סמיניר בית יעקב לאורות ולננוות "תומר דבורה"

יו"ל ע"י ארגון 'חיים בדרכים' (ע"ר) משרד: נתיבות המשפט 93/11 מודיעין עילית 7182213 טל: 0765-40-59-90 פקס: 0765-100-191 מייל הזה: chaim-b@bezeqint.net נתיב' כשר: shtaygen.co.il/?CategoryID=1843

להשאלת כסאות בטיחות באחד מסניפי רשת הגמחי"ם בארץ, יש לפנות לטל' הר"ל או למייל הזה"ב. להצטרפות למשפחת חיים בדרכים, לקבלת מצוות הזה"ב או העלון, ללא עלות, שילחו בקשה למייל הזה"ב. מותר ומצוה להדפיס את העלון כמתכונתו, להפיצו ולהציל נפשות. חן-בנק פאג"י (52) סניף פאג"י 180 מ.ח. 409-804517 ע"ש "חיים בדרכים" (ע"ר) לביוריים אודות ספר ההלכה 'נתיבות חיים' - הלכות 'ונשמרתם' בדרכים, או הספר 'קיצור נתיבות חיים', ולרכישתם, ניתן לפנות לטל: 0765-40-59-90 (להשאיר הודעה בתא הקולי)

דרך ההלכה

מתוך ספר ההלכה "נתיבות חיים" - הלכות שמירת הנפש בדרכים, שבהסכמת כל גדולי ישראל.

הלכות מתוך הפתיחה לספר 'נתיבות חיים'.

"לא תיקום ולא טיטור"

פתיחה, סעיף טו

הזהרתנו תורה שלא ליקום ושלא ליטור, כלומר לא ליקום במעשה ולא ליטור בלב, שנאמר 'לא תיקום ולא טיטור' (ויקרא יט, יח). ואם נטר בלבד ולא נקם, עובר על הלאו 'לא טיטור'.

ולכן, הנוהג בכביש וחברו חסמו ברכבו, ולאחר זמן כשראהו נוסע, חסמו גם הוא כנקמה, עובר על איסור נקימה וגם על איסור נטירה, שהרי נטר את הטינה בליבו עד שנקם ממנו, וכן כל כיוצא בזה.

מקורות:

כתב הרמב"ם (דעות ז, ח), "כל הנוטר לאחד מישראל עובר בלא תעשה, שנאמר 'ולא טטור את בני עמך', וכו', אלא ימחה הדבר מלבו ולא יטרנו, שכל זמן שהוא נוטר את הדבר וזוכרו, שמא יבא לנקום. לפיכך הקפידה תורה על הנטירה עד שימחה העון מלבו ולא יזכרו כלל, וזו היא הדעה הנכונה שאפשר שיתקיים בה יישוב הארץ ומשאם ומתנם של בני אדם זה עם זה".

ואם נוקם עובר על הלאו 'לא תיקום' וגם על הלאו 'לא טיטור', שאם נקם ודאי נטר. ונטירה איסורה בלב היא, שנוטר הטינה בלבו, גם אם אינו אומר לו מאום (ח"ח פתיחה לאוין ח-ט). ושם בבמ"ח מבואר שהלאוין נאמרו גם על שאר ענינים, ולא דוקא בממון).

ומצוי בכביש מיני נקימה ונטירה שונים, כגון שחברו חסמו עם רכבו ונוקם ממנו וחוסמו גם הוא, או שנוטר לו הטינה בלב וכיוצ"ב, והעושה כן עובר בלאוין אלו. אלא שאם משיב לו כמעשהו בשעת מעשה כשחברו הרע לו, אינו עובר על לאוין אלו, ועובר על הלאוין רק אם מחרפהו או משיב לו כמעשהו לאחר הרחב זמן מעט, מעת שחבירו הרע לו (ח"ח ובמ"ח שם).

וכתב החינוך (מצוה רמא) "כשיצעררהו או יכאיבהו אדם, ידע בנפשו כי עוונותיו גרמו, והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו, כי הוא אינו סיבת רעתו, כי העוון הוא המסבב, וכמו שאמר דוד עליו השלום 'הניחו לו ויקלל, כי אמר לו ה' (שמואל ב' טז, יא), תלה הענין בחטאו ולא בשמעני בן גרא".

וכתב המסילת ישרים (פרק יא), "גם השנאה והנקימה קשה מאד לשימלט ממנה, לב הותל אשר לבני האדם, כי האדם מרגיש מאד בעלבונותיו ומצטער צער גדול, והנקמה לו מתוקה מדבש, כי היא מנוחתו לבדה. על כן לשייה בכחו לעזוב מה שטבעו מכריח אותו ויעבור על מדותיו, ולא ישנא מי שהעיר בו השנאה, ולא יקום ממנו בהזדמן לו שיוכל להנקם, ולא יטור לו, אלא את הכל ישכח ויסיר מלבו כאילו לא היה, חזק ואמיץ הוא. והוא קל רק למלאכי השרת שאין ביניהם המדות הללו, לא אל שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם. אמנם גזרת מלך היא", "וכל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו" (יומא פז, ב).